

HERZIENING GERECHTELIJKE KAART (HGK)

De gerechtelijke kaart geeft de verdeling van rechtspraak over alle delen van Nederland weer en bepaalt onder andere welke rechtbank zaken behandelt. Het kabinet wil de gebiedsindeling van de rechtbanken en gerechtshoven veranderen. Binnen de huidige indeling zijn er onvoldoende mogelijkheden tot specialisatie waardoor de continuïteit van de rechtspraak in gevaar komt. Verder wil het kabinet toegankelijkheid, bestuur en bedrijfsvoering van de rechtspraak verbeteren.

De herziening gerechtelijke kaart beoogt ook in de toekomst de rechtspraak te kunnen laten voldoen aan wensen en behoeften in de samenleving. Bovendien wil het kabinet dat de indeling van de politie, het openbaar ministerie en de rechtspraak op elkaar aansluiten zodat zij effectiever en efficiënter met elkaar kunnen samenwerken.

Nieuwe gebiedsindeling rechtbanken en gerechtshoven

Er zijn in Nederland 19 rechtbanken en 5 gerechtshoven. Door de nieuwe gebiedsindeling fuseren diverse rechtbanken, zodat er 10 rechtbanken ontstaan. Het aantal gerechtshoven zal worden teruggebracht naar 4 door samenvoeging van de gerechtshoven Arnhem en Leeuwarden. Door deze samenvoegingen ontstaan er meer mogelijkheden om de behandeling van zaken binnen een rechtbank of gerechtshof beter te organiseren. De rechtspraak krijgt zo meer ruimte om zich op bepaalde gebieden te specialiseren. Ook biedt de nieuwe indeling meer mogelijkheden om maatwerk te leveren en rechtspraak zichtbaarder te maken voor de burger.

Zittingplaatsen

Elke rechtbank en elk gerechtshof krijgt verschillende zittingsplaatsen. Er komen in totaal 32 zittingsplaatsen die op voordracht van de minister van Veiligheid en Justitie in een algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Ook het OM volgt deze indeling. Er komen dus 10 arrondissementsparketten. Verder worden de huidige 5 ressortparketten vervangen door 1 landelijk ressortsparket.

Samenstelling rechtbanken

De rechtbanken worden als volgt samengesteld:

- De rechtbanken Alkmaar en Haarlem fuseren tot de rechtbank Noord-Holland;
- De rechtbanken Dordrecht en Rotterdam fuseren tot de rechtbank Rotterdam;
- De rechtbanken Breda en Middelburg fuseren tot de rechtbank Zeeland-West-Brabant;
- De rechtbanken Assen, Groningen en Leeuwarden fuseren tot de rechtbank Noord-Nederland;
- De rechtbanken Almelo, Arnhem, Zutphen en het Overijsselse deel van de rechtbank Zwolle-Lelystad fuseren tot de rechtbank Oost-Nederland;

- De rechtbank Utrecht en het Flevolandse deel van de rechtbank Zwolle-Lelystad fuseren tot de rechtbank Midden-Nederland;
- De rechtbanken Roermond en Maastricht fuseren tot de rechtbank Limburg;
- De rechtbank Amsterdam blijft bestaan, met dien verstande dat het Gooi en de Vechtstreek bij de rechtbank Midden-Nederland worden gevoegd;
- De rechtbank 's-Gravenhage blijft bestaan. De naam wordt rechtbank Den Haag;
- De rechtbank 's-Hertogenbosch blijft bestaan. De naam wordt rechtbank Oost-Brabant.

De 32 zittingsplaatsen die worden aangewezen bij algemene maatregel van bestuur zijn: Almelo, Alkmaar, Almere, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bergen op Zoom, Breda, Dordrecht, Eindhoven, Enschede, Gouda, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Haarlemmermeer, 's-Hertogenbosch, Leeuwarden, Leiden, Lelystad, Maastricht, Middelburg, Nijmegen, Roermond, Rotterdam, Tilburg, Utrecht, Zaanstad, Zutphen en Zwolle.

Tijdstraject

De inwerkingtreding is afhankelijk van goedkeuring door de Eerste Kamer. De Tweede Kamer heeft onlangs ingestemd met de plannen. Vanaf het moment van publicatie van de wet HGK in het Staatsblad zullen de rechtspraak en het openbaar ministerie (OM) beginnen met de voorbereiding van de implementatie van het wetsvoorstel. Zij hebben daar een half jaar voor nodig.